

SFS 1981: 872

Utkom från trycket
den 9 september 1981

**Lag
om ändring i byggnadslagen (1947: 385);**

utfärdad den 20 augusti 1981.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskriys i fråga om byggnadslagen (1947: 385)²

dels att 62–69 och 72 §§ skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 67 § skall utgå,

dels att 56–61 och 155 §§ samt rubriken närmast före 56 § skall ha nedan angivna lydelse.

Till följd härav kommer byggnadslagen att ha följande lydelse från och med den dag då denna lag träder i kraft.

¹ Prop. 1980/81: 165, CU 36, rskr 362.

² Lagen omtryckt 1972: 775.

1 § Marks användning för bebyggelse skall i den omfattning som stadgas i denna lag föregås av planläggning.

Till byggande fordras lov (byggnadslov) i den omfattning regeringen bestämmer.

2 § Grunddragen för marks användning inom kommun angivas i *generalplan*.

Närmare reglering av bebyggelsen sker genom *stadsplan* eller *byggnadsplan*.

Byggnadsverksamheten inom område som ej ingår i stadsplan eller byggnadsplan regleras genom *utomplansbestämmelser*.

3 § För samordning av flera kommuners planläggning upprättas *regionplan*.

4 § Vid planläggning skola såväl allmänna som enskilda intressen tillbörligen beaktas.

5 § Markens ägare är med avseende å dess användning för olika slag av bebyggelse underkastad de inskränkningar som stadgas i denna lag eller med stöd av lagen.

För att mark skall få användas till bebyggelse förutsättes, att den prövats från allmän synpunkt lämpad för ändamålet. Sådan prövning sker vid planläggning enligt denna lag. I fråga om annan bebyggelse än tätbebyggelse och beträffande tätbebyggelse av mindre omfattning må prövningen även ske i samband med prövning av ansökan om byggnadslov.

6 § Med tätbebyggelse förstås i denna lag sådan samlad bebyggelse som nödvändiggör eller kan väntas nödvändiggöra särskilda anordningar för tillgodoseende av gemensamma behov. Vid prövning huruvida tätbebyggelse föreligger skall hänsyn tagas även till bebyggelse som är att vänta.

Annan bebyggelse benämnes glesbebyggelse.

7 § Det närmaste insecendet över byggnadsverksamheten utövas av byggnadsnämnd.

Länsstyrelsen har att öva tillsyn över planläggningen och byggnadsväsendet inom länet.

Den allmänna uppsikten över planläggningen och byggnadsväsendet inom riket tillkommer statens planverk.

8 §³

Andra avd. Om generalplan

9 § Generalplan skall genom kommunens försorg upprättas i den mån så erfordras till ledning för närmare planläggning beträffande kommunens ordnande och bebyggande.

³ Paragrafen upphävd genom 1975: 459.

Planen skall angiva grunddragen för markens användning till olika ändamål, såsom till tätbebyggelse, friluftsliv, viktigare trafikleder och andra allmänna platser.

Finnes till främjande av kommunens ändamålsenliga ordnande erforderligt, att visst område tills vidare undantages från bebyggelse eller från viss bebyggelse, oaktat området i och för sig är lämpat för sådant ändamål, skall det ock angivas i generalplanen. Sådant undantag må icke avse bebyggelse för jordbrukets, fiskets, skogsskötselns eller därmed jämförligt behov.

Erfordras eljest särskilda bestämmelser angående markens bebyggande eller användning i övrigt, skall generalplanen innehålla sådana bestämmelser.

10 § Generalplan så ock ändring därav antages av kommunfullmäktige.

Planen må på framställning av kommunen helt eller delvis fastställas och skall, i vad den blivit fastställd, lända till efterrättelse enligt vad nedan sägs.

Generalplan som blivit föremål för fastställelse benämnes fastställd generalplan. Därmed avses, om planen är fastställd allenast i vissa hänseenden, endast de bestämmelser som sålunda skola gälla.

Generalplan fastställs av länsstyrelsen. Länsstyrelsen äger, om särskild anledning föreligger, underställa planen regeringens prövning. Är planen av större allmän betydelse eller har i ärendet uppkommit fråga vars avgörande enligt denna lag eller föreskrift meddelad med stöd av 136 a § ankommer på regeringen, skall sådan underställning alltid ske.

10 a § När så påkallas till främjande av en från rikssynpunkt angelägen utveckling, får regeringen besluta att för visst område skall finnas generalplan, som tillgodoser i beslutet angivet allmänt intresse.

Om det är oundgängligen nödvändigt för att det angivna intresset skall bli tillgodosett, kan regeringen föreskriva att planen skall vara helt eller delvis fastställd. När framställning i sådant fall göres om fastställelse av planen, skall länsstyrelsen underställa den regeringens prövning.

11 § Underlåter kommun att vidtaga erforderliga åtgärder för upprättande av generalplan, där sådan enligt av regeringen meddelad föreskrift skall finnas eller eljest erfordras, må regeringen förelägga kommunfullmäktige viss tid inom vilken sådan plan skall vara antagen. Ställa kommunfullmäktige sig ej föreläggandet till efterrättelse, äger regeringen efter hörande av kommunfullmäktige låta på kommunens bekostnad upprätta generalplan.

Finnes generalplan men prövas den uppenbarligen icke fylla de krav som med hänsyn till kommunens utveckling skäligen böra ställas på densamma, skall i fråga om ändring av planen vad i första stycket stadgas äga motsvarande tillämpning.

12 § Beslut om fastställelse av generalplan gäller ej med avseende å område som ingår i stadsplan eller byggnadsplan.

Beträffande sådant undantag från bebyggelse som omförmäles i 9 § tredje stycket må fastställelse ej meddelas att gälla för längre tid än fem år. Länsstyrelsen äger dock på framställning av kommunen förlänga tiden för beslutets giltighet, varje gång med högst nämnda tid.

13 § Nybyggnad må icke företagas i strid mot fastställd generalplan; dock må länsstyrelsen eller, enligt av regeringen meddelade föreskrifter, byggnadsnämnd medgiva undantag, när särskilda skäl äro därtill. Länsstyrelsen äger medgiva undantag endast om byggnadsnämnden tillstyrkt det.

14 § Hava kommunfullmäktige beslutat göra framställning om fastställelse av generalplan beträffande visst område eller ändring av fastställd generalplan, må nybyggnad, innan framställningen prövats, ej företagas inom område som avses med denna; dock må länsstyrelsen eller, enligt av regeringen meddelade föreskrifter, byggnadsnämnd medgiva undantag såvitt generalplanens genomförande icke försvåras.

14 a § Har regeringen föreskrivit att fastställd generalplan skall finnas för visst område, får regeringen eller, enligt regeringens bestämmande, länsstyrelsen meddela det förbud mot nybyggnad inom området som påkallas av omständigheterna. Sådant förbud gäller till dess planen prövats för fastställelse.

Från förbud enligt första stycket får länsstyrelsen eller, enligt regeringens bestämmande, byggnadsnämnd medgiva undantag, om generalplanens genomförande icke försvåras.

15 § Är fråga väckt om framställning angående fastställelse av generalplan beträffande visst område eller ändring av fastställd generalplan, äger länsstyrelsen på framställning av kommunen förordna, att nybyggnad inom området icke må företagas. Sådant förordnande gäller intill dess kommunfullmäktige beslutat i frågan, dock ej längre än ett år. Där så erfordras äger länsstyrelsen på framställning av kommunen förlänga förbudets giltighetstid med högst två år i sänder.

Från förbud som i första stycket sägs må undantag medgivas av länsstyrelsen eller, enligt av regeringen meddelade föreskrifter, av byggnadsnämnd.

16 § Kan framställning om fastställelse av generalplan icke bifallas, äger regeringen eller, om fastställelseprövningen ankommer på länsstyrelsen, denna för viss tid meddela det förbud mot nybyggnad som föranledes av omständigheterna.

17 § Inom område som ingår i fastställd generalplan må schaktning, fyllning, trädfällning eller annan därmed jämförlig åtgärd icke vidtagas, såvitt åtgärden är av beskaffenhet att kunna väsentligt försvåra områdets användning för avsett ändamål.

På ansökan av ägare av mark inom område som avses i första stycket eller innehavare av särskild rätt till sådan mark prövar länsstyrelsen om viss åtgärd är av sådan beskaffenhet som avses i första stycket.

Har med avseende å visst område beslut fattats eller fråga väckts angående framställning om fastställelse av generalplan eller ändring av fastställd generalplan eller har förbud mot nybyggnad meddelats enligt 16 §, äger länsstyrelsen, i den utsträckning som föranledes av omständigheterna, stadga förbud mot åtgärd varom sägs i första stycket.

18 § Mark som enligt fastställd generalplan är avsedd till trafikled eller annan allmän plats må lösas av kommunen, när kommunen begär det.

Annan mark för vilken generalplan fastställts må, till den del marken ej är avsedd för enskilt bebyggande, lösas av kommunen, såvitt markens användning för avsett ändamål ej ändock kan anses säkerställd.

Är marken i kommunens ägo, må kommunen lösa särskild rätt som besvärar marken. Inlösen av särskild rätt till mark som avses i andra stycket må dock ske endast under där angiven förutsättning.

18 a § Innehåller fastställd generalplan bestämmelse att mark, som ej må lösas enligt 18 § första stycket, skall kunna nyttjas för allmän trafikanläggning eller allmän ledning, skall på kommunens yrkande servitut eller nyttjanderätt upplåtas i den omfattning som erfordras för ändamålet. Uppkommer till följd av planen synnerligt men vid användningen av marken, må ägaren påfordra att kommunen förvärvar rättighet som nu sagts. Kommunen äger bestämma om förvärvet skall avse servitut eller nyttjanderätt.

19 § Ingår allmän väg i mark som enligt fastställd generalplan är avsedd till trafikled eller annan allmän plats eller till särskilt trafikområde som skall tillhöra kommunen, skall vägmarken utan ersättning tillfalla kommunen i den mån den tages i anspråk för avsett ändamål.

20 § Ingår enskild väg för två eller flera fastigheter i mark som enligt fastställd generalplan är avsedd till trafikled eller annan allmän plats, äger kommunen nyttja vägmarken för avsett ändamål utan hinder av den rätt annan kan äga till marken. Har vägen upplåtits allenast på viss tid, gälla kommunens nyttjanderätt för samma tid.

Besvärar vägmarken av fordran eller annan rättighet med bättre rätt än vägupplåtelsen, njute innehavaren mot avskrivning å handling, varå rättigheten grundas, ersättning av kommunen för förlust som uppstått genom kommunens nyttjanderätt. Den som vill framställa ersättningsanspråk skall väcka talan, om han är innehavare av fordran, inom tio år och eljest inom två år från det planen fastställdes. Sedan marken tagits i anspråk av kommunen, vare kommunen ansvarig för avgäld eller annan förmån som utgår för vägens begagnande.

Är vägen använd för ledning som hindrar eller väsentligt försvårar för kommunen att nyttja vägmarken, äger kommunen få ledningen på sin bekostnad flyttad till lämplig av kommunen anvisad plats.

21 §⁴

22 § Medför fastställd generalplan att pågående markanvändning avsevärt försvåras, äro markens ägare och innehavare av särskild rätt till marken berättigade till ersättning av kommunen för den skada de härigenom lida.

Ersättning kan bestämmas att utgå med visst årligt belopp, med rätt för såväl kommunen som markens ägare eller annan sakägare att erhålla omprövning vid ändrade förhållanden. Vad i fråga om ersättningen avtalats el-

ler uppenbarligen förutsatts skola gälla mellan kommunen och sakägare gälle jämväl mot den som efter planens fastställande förvärvat sakägarens rätt till marken.

Uppkommer i fall som avses i första stycket synnerligt men vid användningen av fastighet som marken tillhör, är kommunen skyldig att lösa fastigheten.

Ersättning enligt första stycket på grund av att åtgärd som avses i 17 § första stycket icke får vidtagas utgår endast om det i den ordning som anges i 17 § andra stycket fastställts att åtgärden är av beskaffenhet att kunna väsentligt försvåra områdets användning för avsett ändamål. Motsvarande gäller i fråga om inlösen.

23 § Kan överenskommelse i ersättningsfrågan icke träffas, skall den som vill framställa ersättningsanspråk instämma sin talan till fastighetsdomstolen. Jämväl kommunen äger påkalla prövning av ersättningsfrågan enligt vad nu sagts.

Tredje avd. Om stadsplan

Om stadsplans upprättande och antagande

24 § Stadsplan skall genom kommunens försorg upprättas i den mån det genom kommunens utveckling påkallas för den närmare regleringen av bebyggelsen.

25 § Stadsplan skall utmärka och till gränserna angiva de för olika ändamål avsedda områden som ingå i planen, nämligen

byggnadskvarter,

gator, torg, parker och andra allmänna platser samt

specialområden, såsom järnvägs- och andra särskilda trafikområden, skydds- eller säkerhetsområden för vissa anläggningar, hamnområden, idrottsområden, begravningsplatser och vattenområden.

Jämväl höjdlägen skola i erforderlig omfattning angivas.

Stadsplan skall ock innehålla de ytterligare bestämmelser angående områdenas bebyggande eller användning i övrigt som finnas erforderliga.

26 § Stadsplan antages av kommunfullmäktige; dock äga fullmäktige i den omfattning som prövas lämplig uppdraga åt byggnadsnämnden att i fullmäktiges ställe antaga sådan plan.

Planen skall för att bli gällande fastställas av länsstyrelsen. Länsstyrelsen äger, om särskild anledning därtill föreligger, underställa planen regeringens prövning. Avviker planen från generalplan, som efter föreskrift enligt 10 a § andra stycket blivit fastställd, och är ej avvikelserna ringa eller är planen av större omfattning eller eljest av större allmän betydelse eller har i ärendet uppkommit fråga vars avgörande enligt denna lag eller föreskrift meddelad med stöd av 136 a § ankommer på regeringen, skall underställning alltid ske.

Vad nu sagts gäller ock ändring av stadsplan.

27 § Finnes för kommuns ändamålsenliga utveckling eller till främjande av betydande allmänt intresse nödigt att stadsplan upprättas för visst område men underlåter kommunen att vidtaga härför erforderliga åtgärder; må regeringen förelägga kommunfullmäktige viss tid inom vilken sådan plan skall vara underställd regeringens prövning. Ställa kommunfullmäktige sig ej föreläggandet till efterrättelse, äger regeringen på kommunens bekostnad låta upprätta och, efter hörande av kommunfullmäktige och dem frågan eljest rör, fastställa stadsplan för området.

Vad nu sagts äger motsvarande tillämpning med avseende å ändring av stadsplan.

Om tomtindelning

28 § Byggnadskvarter skall indelas till tomter sålunda att det kan ändamålsenligt bebyggas i överensstämmelse med stadsplanen.

29 § Tomtindelning bör såvitt möjligt ske i ett sammanhang för hela kvarteret. Omfattar tomtindelning endast en del av ett kvarter, skall iakttagas att återstoden kan indelas till lämpliga tomter.

30 § Tomtindelning av mark som ej varit föremål för dylik indelning skall ske, när ägare av sådan mark begär det eller när byggnadsnämnden så finner nödigt och markägare ej visar särskilt skäl till anstånd.

31 § Tomtindelning må på begäran av markägare eller på byggnadsnämndens föranstaltande ändras, om fastställd ändring av stadsplan förutsätter ändring jämväl av tomtindelningen, så ock där bebyggelsen å två eller flera tomter är i behov av förnyelse, som icke lämpligen kan ske annorledes än i ett sammanhang, och den bestående tomtindelningen utgör hinder för att marken inom kvarteret eller del därav utnyttjas på ett ändamålsenligt sätt. I fråga om obebyggd mark må ändring av tomtindelning äga rum när sådan påkallas av markägare eller av byggnadsnämnden, såvida ändringen kan antagas vara en förutsättning för att marken eller angränsande mark i kvarteret inom skälig tid blir bebyggd på ett ändamålsenligt sätt.

Ändring av tomtindelning må ock på begäran av markägare eller på byggnadsnämndens eget föranstaltande äga rum; om därigenom bättre överensstämmelse med bestående äganderättsförhållanden kan vinnas utan avsevärd olägenhet.

Ej må tomtindelning ändras i andra fall än nu sagts, med mindre ägarna av de tomter som beröras av ändringen äro ense därom och ändringen finnes lämplig för ett ändamålsenligt utnyttjande av tomterna.

32 § Kostnaden för tomtindelning eller ändring därav skall bestridas av kommunen. Markägare skall dock efter vad som provas skäligt bekosta ändring som han påkallat och som ej föranledes av ändring av stadsplanen eller annan av kommunen vidtagen åtgärd.

33 § Tomtindelning så ock ändring därav antages av byggnadsnämnden men skall för att bli va gällande fastställas av länsstyrelsen.

34 § Nybyggnad må ej företagas i strid mot stadsplan; dock må länsstyrelsen eller, enligt av regeringen meddelade föreskrifter, byggnadsnämnd medgiva undantag, när särskilda skäl äro därtill. Länsstyrelsen äger medgiva undantag endast om byggnadsnämnden tillstyrkt det.

35 § Har beslut fattats eller fråga väckts om antagande eller ändring av stadsplan för visst område, skall angående förbud mot nybyggnad inom området vad i 14 och 15 §§ stadgas äga motsvarande tillämpning.

35 a § Byggnadsnämnden får meddela förbud mot rivning av byggnad inom område med stadsplan eller inom område där förbud mot nybyggnad råder enligt 35 §, om förbud mot rivning är påkallat från bostadsförsörjningssynpunkt eller för bevarande av kulturhistoriskt eller miljömässigt värdefull bebyggelse.

Förbud enligt första stycket får meddelas för en tid av högst tre år. Om synnerliga skäl föreligger, får förbudet förlängas eller förnyas med högst två år i sänder. Har byggnadslov för rivning av byggnad sökts, får dock förbudet för den byggnaden därefter ej gälla under längre sammanlagd tid än fem år.

36 § Befinnes stadsplan icke kunna fastställas eller ock böra i viss del undantagas från fastställelse, äger regeringen eller, där fastställelseprövningen ankommer på länsstyrelsen, denna för viss tid meddela det förbud mot nybyggnad som föranledes av omständigheterna.

Föreligger fråga om tillämpning av 27 §, äger regeringen ock förordna om erforderligt nybyggnadsförbud.

37 § Inom byggnadskvarter vare nybyggnad icke tillåten å mark som ej blivit indelad till tomter.

Är fråga väckt om ändring av tomtindelning, må nybyggnad ej företagas å mark som beröres därav innan frågan slutligt prövats.

Utän hinder av vad i första och andra styckena sägs må dock länsstyrelsen eller, enligt av regeringen meddelade föreskrifter, byggnadsnämnd meddela tillstånd till nybyggnad, när särskilda skäl äro därtill.

38 § Nybyggnad må ej företagas i strid mot tomtindelning eller å fastighet som icke överensstämmer med tomtindelningen.

Ej heller må nybyggnad ske, innan skyldighet att anordna utfartsväg och avlopp från fastigheten som enligt denna lag åligger ägaren eller att utgiva det bidrag till kostnad för gata som belöper å fastigheten blivit fullgjord eller nöjaktig säkerhet blivit ställd.

När särskilda skäl äro därtill, må länsstyrelsen eller, enligt av regeringen meddelade föreskrifter, byggnadsnämnd medgiva undantag från förbudet i första stycket.

39 § Skjuter trappa från fastighet inom byggnadskvarter över gatulinjen, äger länsstyrelsen medgiva att den kvarstår å gatumarken under viss tid eller tills vidare.

Har byggnad i annat fall uppförts så att den skjuter in på angränsande mark och är enligt jordabalken ägaren ej skyldig att avträda den mark som sålunda tagits i anspråk, skall vad i 34, 38 och 158 §§ är föreskrivet ej medföra hinder mot sådan ändring av byggnaden som är att hänföra till nybyggnad. Ändringen må dock vidtagas, endast om ägaren av den berörda marken medger det.

40 § Inom område som ingår i stadsplan må schaktning, fyllning, träd-fällning eller annan därmed jämförlig åtgärd icke vidtagas såvitt åtgärden uppenbarligen är av beskaffenhet att kunna väsentligt försvåra områdets användning för avsett ändamål.

Har med avseende å visst område beslut fattats eller fråga väckts om antagande eller ändring av stadsplan eller har förbud mot nybyggnad meddelats enligt 36 §, äger länsstyrelsen, i den utsträckning som föranledes av omständigheterna, stadga förbud mot åtgärd varom sägs i första stycket.

Om avstående av mark m. m.

41 § I stadsplan ingående mark, som är avsedd till gata eller annan allmän plats äger kommunen lösa, när kommunen begär det.

Annan i stadsplan ingående mark som ej är avsedd för enskilt bebyggnade äger kommunen lösa, såvitt markens användning för avsett ändamål ej ändock kan anses säkerställd.

Är marken i kommunens ägo, må kommunen lösa särskild rätt som besvärar marken. Inlösen av särskild rätt till mark som avses i andra stycket må dock ske endast under där angiven förutsättning.

41 a § Innehåller stadsplan bestämmelse att mark, som ej må lösas enligt 41 § första stycket, skall kunna nyttjas för allmän trafikanläggning eller allmän ledning, skall på kommunens yrkande servitut eller nyttjanderätt upplåtas i den omfattning som erfordras för ändamålet. Kan ägaren till följd av planen nyttja marken endast på sätt som står i uppenbart missförhållande till dess tidigare värde, må han påfordra att kommunen förvärvar rättighet som nu sagts. Kommunen äger bestämma om förvärvet skall avse servitut eller nyttjanderätt.

42 § Ingår allmän väg i mark som enligt stadsplan är avsedd till gata eller annan allmän plats eller till särskilt trafikområde som skall tillhöra kommunen, skall vägmarken utan ersättning tillfalla kommunen i den mån den tagas i anspråk för avsett ändamål.

43 § Ingår enskild väg för två eller flera fastigheter i mark som enligt stadsplan är avsedd till gata eller annan allmän plats, skall angående kommunens rättigheter och skyldigheter med avseende å vägmarken vad i 20 § stadgas äga motsvarande tillämpning.

44 §⁵

45 § Finnes i samband med prövning av förslag till stadsplan expropriation av viss i planen ingående mark böra ske enligt vad därom finnes särskilt föreskrivet, må regeringen meddela fastställelse å planen eller del därav under villkor att sådan expropriation kommer till stånd inom viss tid, högst ett år; dock må, när synnerliga skäl äro därtill, tiden förlängas med högst ett år i sänder. Intill dess expropriation skett eller tiden därför gått till ända, må nybyggnad ej utan regeringens tillstånd företagas å den mark som omfattas av den villkorliga fastställelsen.

46 §⁷

47 § Tillhör enligt tomtindelning särskilda delar av tomt olika ägare och har ej fastighetsbildning i överensstämmelse med tomtindelningen kommit till stånd på grund av ansökan som gjorts senast ett år efter tomtindelningens fastställande, är kommunen berättigad lösa tomtdelarna.

Har ansökan om fastighetsbildning i överensstämmelse med tomtindelningen gjorts innan kommunen med stöd av bestämmelserna i första stycket väckt talan om inlösen, skall målet förklaras vilande till dess frågan om fastighetsbildningen slutligt avgjorts. Bildas fastighet som överensstämmer med tomtindelningen, förfaller kommunens talan.

När kommun väckt talan om inlösen av tomt skall domstolen ofördröjligen sända underrättelse därom till fastighetsbildningsmyndigheten.

48 § Skall mark enligt stadsplanen användas för annat ändamål än enskilt bebyggande och kan markens ägare till följd härav nyttja marken allenast på sätt som står i uppenbart missförhållande till dess tidigare värde, vare kommunen skyldig att lösa marken.

När ett år förflutit från tomtindelningens fastställande, åligge lösningsplikt kommunen jämväl beträffande tomt del som ägaren kan nyttja allenast på sätt som står i uppenbart missförhållande till markens värde.

Frågan huruvida lösningsplikt föreligger skall bedömas efter den fastighetsindelning som gällde vid tiden för stadsplanens antagande, med de ändringar av indelningen som skett för planens eller för tomtindelningens genomförande.

Om upplåtande av gata eller annan allmän plats

49 § Iordningställande och upplåtande till allmänt begagnande av gata eller annan allmän plats inom område som ingår i stadsplan ankomme på kommunen.

50 § Ny gata skall upplåtas till allmänt begagnande i den mån bebyggandet av fastigheter, som överensstämmer med tomtindelning och som enligt stadsplanen hava utgång till gatan, kvarter efter kvarter fortskrider från förut upplåten gata eller från allmän väg inom område som i väsentlig utsträckning är bebyggt för bostads- eller industriändamål. Härvid skall iakt-

⁶ Paragrafen upphävd genom 1971:916.

⁷ Paragrafen upphävd genom 1970:992.

tagas, att varje gatudel som begränsas av två på varandra följande tvärgators utdragna mittlinjer skall upplåtas, när antingen fastigheter med en sammanlagd längd utmed gatudelen av minst en tredjedel av de därvid befintliga gränslinjerna för byggnadskvarter eller minst en tredjedel av de fastigheter som skola hava utgång till gatudelen bebyggs i enlighet med stadsplanen, dock att, om dessförinnan bebyggelse föreligger fastighet efter fastighet i följd från förut upplåten gata eller från allmän väg inom område som nyss sagts, gatan skall upplåtas framför sålunda bebyggda fastigheter.

Har fastighet i enlighet med tomtindelning belastats med servitut för utgång till gata, skall sådan fastighet vid tillämpningen av första stycket anses som bebyggd så snart härskande fastighet blivit bebyggd enligt planen.

Skall redan nu befintlig gata vidgas, åligger det kommunen att till allmänt begagnande upplåta gatans nya del i den mån med tomtindelning överensstämmande fastigheter som enligt stadsplanen hava utgång till gatan bebyggs i enlighet med planen.

51 § Torg, park eller annan sådan allmän plats skall till den del den icke är att anse som gata upplåtas till allmänt begagnande, när fastigheter, som överensstämma med tomtindelning, eller specialområden med en sammanlagd längd utmed platsen av minst två tredjedelar av de därvid befintliga gränslinjerna för byggnadskvarter och specialområden bebyggs i enlighet med stadsplanen eller eljest väsentligen tagits i anspråk för där angivet ändamål.

52 § När gata upplåtes till allmänt begagnande, skall den till bredd och höjdläge överensstämma med stadsplanen; dock äger länsstyrelsen på framställning av kommunen medgiva avvikelse härifrån tills vidare eller under viss tid, om den allmänna samfärdseln och hälsovården ändock kunna behöfven tillgodoses.

Vid upplåtandet skall gatan vara försedd med beläggning efter behovet och ortens sed samt med erforderliga gångbanor och nödig anordning för vattnets avrinnande. Plantering eller annan särskild anordning, varmed gatan skall vara försedd enligt stadsplanen, skall såvitt möjligt utföras i samband med gatans iordningställande men eljest så snart ske kan efter dess upplåtande.

Vad nu sagts om gata äger motsvarande tillämpning med avseende å annan allmän plats.

53 § Skall enligt stadsplan trafikled anordnas till eller genom specialområde och kunna kommunen och den som förfogar över området ej enas om de åtgärder som böra vidtagas, äger regeringen förordna härom.

Den som förfogar över området är pliktig att deltaga i kostnaden för trafikledens anordnande i den mån han kan anses hava nytta av denna. I kostnaden inräknas ersättning för intrång som genom trafikleden tillskyndas honom. Uppstår tvist om skyldighet att deltaga i kostnaden, skall tvisten på talan av endera parten avgöras av fastighetsdomstolen.

54 § Vill ägare av fastighet inom byggnadskvarter verkställa nybyggnad därå innan gata, till vilken fastigheten enligt stadsplanen har utgång, blivit upplåten till allmänt begagnande och allmän avloppsledning anlagts, skall

han anordna utfartsväg och nödigt avlopp från fastigheten. I den mån kommunen förfogar över erforderlig obebyggd mark som enligt stadsplanen är avsedd till gata eller annan allmän plats vare kommunen pliktig att utan ersättning låta marken nyttjas för ändamålet.

55 § Är staten väghållare inom område med stadsplan, skall vad ovan i 49, 50, 52 och 53 §§ stadgas om ansvarighet för kommunen att såsom gata iordningställa och upplåta allmän väg avse staten, med iakttagande att framställning varom i 52 § första stycket sägs må göras såväl av staten som av kommunen. Kostnad, som föranledes av att gatan enligt stadsplanen bygges till större bredd eller med dyrbarare utförande i övrigt än som betingas av trafiken, skall dock gäldas av kommunen, om ej regeringen anordnats förordnar.

Om gatukostnader m. m.

56 § Om en kommun skall anlägga eller förbättra gator och andra allmänna platser inom stadsplan, får kommunfullmäktige besluta att kostnader för sådana åtgärder som är avsedda att tillgodose ett visst områdes behov av allmänna platser och av anordningar som normalt hör till allmänna platser skall betalas av ägarna till fastigheterna inom området.

Kostnaderna skall fördelas mellan fastigheterna efter skälig och rättvis grund.

Kommunfullmäktige beslutar om avgränsningen av det område inom vilket fördelning skall ske, om kostnader som skall fördelas samt om grunderna för fördelningen.

57 §⁸ Om en kommun skall anlägga eller förbättra en gata, får kommunfullmäktige besluta att kostnaden för detta skall betalas av ägarna till de fastigheter som är belägna vid gatan. Därvid får för varje fastighet tas ut en ersättning som motsvarar hälften av den kostnad som belöper på gatan framför fastigheten. Kostnaden för sådana anordningar som normalt hör till en gata får tas ut med lika delar av fastighetsägarna. Kostnaden för att anlägga gatukors får tas ut med lika delar av ägarna till fastigheterna vid gatukorsen.

Om kostnaden för att anlägga eller förbättra gatan inte är densamma överallt, får kommunfullmäktige besluta att kostnaden skall fördelas mellan fastighetsägarna efter någon annan skälig och rättvis grund än som anges i första stycket.

58 § Den ersättning som enligt 56 eller 57 § belöper på varje fastighet skall jämkas, om de kostnader som skall ersättas är oskäligt höga eller om de åtgärder som ersättningen avser har en omfattning eller ett utförande som betydligt överstiger vad som kan anses normalt med hänsyn till den användning som är tillåten för fastigheten.

⁸ Senaste lydelse 1975: 459.

59 §⁹ Till grund för bestämmande av ersättning enligt 56 eller 57 § får läggas antingen de faktiska kostnaderna eller på tidigare erfarenhet stödda beräkningar av vad det kostar att i motsvarande utförande anlägga eller förbättra gator eller andra allmänna platser.

60 § Skyldighet för en fastighetsägare att ersätta kommunen kostnaderna för gator och andra allmänna platser inträder när den anläggning som ersättningen avser kan för hans fastighet användas för avsett ändamål.

Ersättningsskyldigheten skall fullgöras vid anfordran. Om ersättningsbeloppet är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft eller andra omständigheter, får fastighetsägaren dock betala ersättningen genom avbetalningar, om godtagbar säkerhet ställs. Avbetalning skall ske med minst en tiondel årligen. På obetalt belopp skall betalas skälig ränta från den dag då kravet på ersättning framställdes. Om betalningsvillkoren ändå blir alltför betungande för fastighetsägaren, skall villkoren jämkas.

När skyldighet att betala ersättning har inträtt, är ny ägare av kvartersmark bunden i samma omfattning som tidigare ägare. Den nye ägaren svarar dock inte mot kommunen för sådan ersättning som har förfallit till betalning före tillträdesdagen.

61 § Tvist om ersättning för gatukostnader och kostnader för annan allmän plats prövas av fastighetsdomstolen på talan av endera parten.

62 §¹⁰

63 §¹¹

64 §¹²

65 §¹³

66 §¹⁴

67 §¹⁵

68 §¹⁶

69 §¹⁷

⁹ Senaste lydelse 1975: 459.

¹⁰ Paragrafen upphävd genom denna lag. Senaste lydelse 1975: 459.

¹¹ Paragrafen upphävd genom denna lag.

¹² Paragrafen upphävd genom denna lag.

¹³ Paragrafen upphävd genom denna lag.

¹⁴ Paragrafen upphävd genom denna lag.

¹⁵ Paragrafen och rubriken närmast före den upphävida genom denna lag. Senaste lydelse 1975: 459.

¹⁶ Paragrafen upphävd genom denna lag.

¹⁷ Paragrafen upphävd genom denna lag.

70 § Lägges stadsplan över område i en ägares hand, må regeringen på ansökan av kommunen vid planens fastställande förordna, att mark som för områdets ändamålsenliga användning erfordras till gata eller annan allmän plats eller till allmän byggnad skall utan ersättning tillfalla kommunen, i den mån det med hänsyn till den nytta ägaren kan förväntas få av planens genomförande och övriga omständigheter prövas skäligt. Den mark som förordnandet avser skall angivas till läge och gränser. Marken skall avträdas, när kommunen behöver taga den i anspråk för avsett ändamål.

När fråga väckts om tillämpning av vad i första stycket sägs, skall byggnadsnämnden göra anmälan därom hos inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsboken; och vare överlåtelse av mark som äger rum efter det sådan anmälan inkommit ej hinder för förordnande om markens avstående till kommunen.

Vid fastställande av ändring av stadsplan äger regeringen på ansökan av kommunen, om synnerliga skäl äro därtill, förordna att mark som avståtts enligt första stycket skall utbytas mot annan mark, såvitt det kan ske utan förfång för ägaren.

71 § Den som fått avstå mark enligt 70 § skall frigöra den från intetckning och annan särskild rätt, som gäller däri. Kan detta icke ske, vare han pliktig att hålla kommunen skadeslös.

Finnes å marken, då den avträdes, byggnad, stängsel, växande skog, plantering eller annat av beskaffenhet att kunna hänföras till den fasta egendomen, vare kommunen skyldig att utgiva ersättning därför.

Twist om ersättning som avses i andra stycket prövas av fastighetsdomstolen på talan av endera parten.

72 §¹⁸

73 § I förordnande som avses i 70 § må regeringen, i den mån så prövas skäligt, på kommunens begäran föreskriva, att områdets ägare skall vara pliktig att i den ordning regeringen bestämmer bekosta anläggning av gator samt anordningar för vattenförsörjning och avlopp inom området.

Om underhåll av gata m. m.

74 § Underhåll av gata eller annan allmän plats inom område med stadsplan åvilar kommunen.

Är staten väghållare inom område med stadsplan, skall underhållet av allmän väg som upplåtits till gata åvila staten, dock med den begränsning som avses i 55 §. Samma lag vare i fråga om gata som förklarats tillika vara allmän väg.

¹⁸ Paragrafen upphävd genom denna lag.

Om ersättning för skada vid stadsplans genomförande

75 § Varder vid genomförandet av stadsplan område, som varit avsett till allmän samfärdsel, helt eller delvis använt för annat ändamål eller ändrat till sitt höjdläge, och uppstår därigenom skada för ägare av invid liggande mark eller byggnad därå eller för den som har nyttjanderätt till marken eller byggnaden eller för innehavare av servitut som vilar å marken, är kommunen pliktig att ersätta skadan.

Twist om ersättning enligt första stycket prövas av fastighetsdomstolen.

76 §¹⁹

Fjärde avd. Om utomplansbestämmelser

77 § Utomplansbestämmelser utfärdas av regeringen.

78 § Utomplansbestämmelser må ej tillämpas i strid mot fastställd generalplan.

79 § Nybyggnad må ej företagas i strid mot utomplansbestämmelser; dock må länsstyrelsen eller, enligt av regeringen meddelade föreskrifter, byggnadsnämnd medgiva undantag, när särskilda skäl äro därtill.

80 §²⁰

Femte avd. Om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret, luftfarten m. m.

81 § I närheten av befästning eller statlig flygplats eller av annan än staten tillhörig flygplats för allmänt bruk må ej nybyggnad företagas, virkes- eller annat varuupplag, materialgård eller ljusanordning inrättas eller schaktning, fyllning eller därmed jämförlig åtgärd äga rum, såframt därigenom befästningens eller flygplatsens användning för avsett ändamål försvåras eller eljest avsevärt men åsamkas försvaret eller luftfarten; dock må länsstyrelsen medgiva undantag när synnerliga skäl äro därtill.

Ej heller må utan länsstyrelsens medgivande nybyggnad äga rum inom område i närheten av atomreaktor eller annan atomenergianläggning, varrest risk kan antagas föreligga för skadlig strålning från anläggningen.

82 § Har beslut meddelats att anlägga eller utvidga befästning eller statlig flygplats eller har tillstånd givits att anlägga eller utvidga annan flygplats för allmänt bruk eller atomreaktor eller annan atomenergianläggning, äger länsstyrelsen förordna att vad i 81 § sägs skall äga motsvarande tillämpning. Sådant förordnande må ock meddelas, där avsevärt men kan åsamkas försvaret genom bebyggelse eller inrättande av varuupplag, materialgård eller ljusanordning i närheten av annan militär anläggning än befästning eller flygplats.

¹⁹ Paragrafen och rubriken närmast före den upphävda genom 1972: 775.

²⁰ Paragrafen upphävd genom 1972: 775.

83 § Innebär stadgandet i 81 § eller förordnande enligt 82 § att pågående markanvändning avsevärt försvåras, äro markens ägare och innehavare av särskild rätt till marken berättigade till ersättning för den skada de härigenom lida. Uppkommer i fall som avses här synnerligt men vid användningen av fastighet som marken tillhör är anläggningens ägare skyldig att lösa fastigheten där ej sådan skyldighet jämlikt 22 eller 48 § åligger kommunen.

Vad i fråga om ersättning avtalats eller uppenbarligen förutsatts skola gälla mellan anläggningens ägare och markens ägare eller annan sakägare gälla jämväl mot den som förvärvat sakägarens rätt till fastigheten efter det inskränkningen i möjligheterna att nyttja marken inträdde.

84 § Har i fastställd generalplan eller stadsplan med hänsyn till anläggning, som avses i 81 § eller i förordnande enligt 82 §, blivit bestämt, att mark skall användas för annat ändamål än enskilt bebyggande, och har kommunen på grund av bestämmelserna i 22 eller 48 § löst marken, vare kommunen, såvitt den kan nyttja marken allenast på sätt som står i uppenbart missförhållande till den erlagda löseskillingen, berättigad till ersättning av anläggningens ägare för sin förlust.

85 § Kan i fall som avses i 83 eller 84 § överenskommelse i ersättningsfrågan ej träffas, skall den som vill framställa ersättningsanspråk instämma sin talan till fastighetsdomstolen. Jämväl anläggningens ägare äger påkalla prövning av ersättningsfrågan enligt vad nu sagts.

Sjätte avd. Om särskilda åtgärder i vissa fall för reglering av bebyggelsen

86 § Finnes område som icke ingår i stadsplan eller byggnadsplan böra särskilt skyddas med hänsyn till förefintlig från historisk eller konstnärlig synpunkt värdefull bebyggelse, fasta fornlämningar eller andra minnesmärken, äger länsstyrelsen förordna, att nybyggnad inom området icke må företagas utan länsstyrelsens tillstånd. Ej må tillstånd vägras, om avsevärt men därigenom tillskyndas markens ägare, utan att skäligen ersättning därför gives.

87 § Till förekommande av tätbebyggelse inom område som ej ingår i stadsplan eller byggnadsplan äger regeringen meddela det förbud mot nybyggnad eller de föreskrifter i övrigt som för ändamålet finnas erforderliga.

Föreskrift som i första stycket sägs må ej avse bebyggelse för jordbrukets, fiskets, skogsskötselns eller därmed jämförligt behov.

88 §²¹

89 §²²

²¹ Paragrafen och rubriken närmast före den upphävida genom 1972: 775.

²² Paragrafen upphävd genom 1972: 775.

90 §²³91 §²⁴92 §²⁵93 §²⁶94 §²⁷95 §²⁸96 §²⁹97 §³⁰98 §³¹99 §³²100 §³³101 §³⁴102 §³⁵103 §³⁶104 §³⁷105 §³⁸106 §³⁹

²³ Paragrafen upphävd genom 1972: 775.

²⁴ Paragrafen upphävd genom 1959: 611.

²⁵ Paragrafen upphävd genom 1959: 611.

²⁶ Paragrafen upphävd genom 1972: 775.

²⁷ Paragrafen upphävd genom 1972: 775.

²⁸ Paragrafen upphävd genom 1972: 775.

²⁹ Paragrafen och rubriken närmast före den upphävida genom 1972: 775.

³⁰ Paragrafen upphävd genom 1972: 775.

³¹ Paragrafen upphävd genom 1959: 611.

³² Paragrafen upphävd genom 1959: 611.

³³ Paragrafen upphävd genom 1959: 611.

³⁴ Paragrafen upphävd genom 1959: 611.

³⁵ Paragrafen upphävd genom 1959: 611.

³⁶ Paragrafen upphävd genom 1959: 611.

³⁷ Paragrafen upphävd genom 1959: 611.

³⁸ Paragrafen och rubriken närmast före den upphävida genom 1972: 775.

³⁹ Paragrafen upphävd genom 1972: 775.

107 § Har tätbebyggelse uppkommit eller kan sådan bebyggelse väntas uppkomma å viss ort, och föranleda ej omständigheterna till att stadsplan upprättas, skall genom kommunens försorg byggnadsplan upprättas, i den mån sådan plan finnes erforderlig för reglering av bebyggelsen.

Byggnadsplan skall utmärka och till gränserna angiva de för olika ändamål avsedda områden som ingå i planen, såsom byggnadsmark samt vägar och andra allmänna platser. I den mån så erfordras skola jämväl höjdlägen angivas.

Erfordras särskilda bestämmelser angående områdenas bebyggande eller användning i övrigt, skola sådana bestämmelser intagas i planen.

108 § Byggnadsplan antages av kommunfullmäktige. Fullmäktige äga i den omfattning som prövas lämplig uppdraga åt byggnadsnämnden att i fullmäktiges ställe antaga sådan plan.

Planen skall för att bliva gällande fastställas av länsstyrelsen. Länsstyrelsen äger, om särskild anledning föreligger, underställa planen regeringens prövning. Avviker planen från generalplan, som efter föreskrift enligt 10 a § andra stycket blivit fastställd, och är ej avvikelserna ringa, skall underställning alltid ske.

Underlåter kommun att vidtaga erforderliga åtgärder för upprättande av byggnadsplan, där sådan erfordras, må länsstyrelsen efter kommunfullmäktiges hörande låta upprätta samt, sedan tillfälle givits fullmäktige och dem frågan eljest rör att yttra sig, fastställa byggnadsplan för det område varom fråga är.

Vad nu sagts äger motsvarande tillämpning med avseende å ändring av byggnadsplan.

109 § Har fråga väckts om upprättande av byggnadsplan för visst område eller om ändring av sådan plan, äger länsstyrelsen för viss tid, högst ett år, förordna, att nybyggnad inom området icke må företagas. Länsstyrelsen må förlänga förbudets giltighetstid med högst två år i sänder.

Från förbud som i första stycket sägs må undantag medgivast av länsstyrelsen eller, enligt av regeringen meddelade föreskrifter, av byggnadsnämnden.

Kan byggnadsplan icke fastställas eller undantages den i viss del från fastställelse, äger regeringen eller, om fastställelseprövningen ankommer på länsstyrelsen, denna för viss tid meddela det förbud mot nybyggnad som föranledes av omständigheterna.

110 § Nybyggnad må ej företagas i strid mot byggnadsplan; dock må länsstyrelsen medgiva undantag, när särskilda skäl äro därtill och byggnadsnämnden tillstyrkt det.

Därest så finnes påkallat, äger länsstyrelsen förordna, att nybyggnad inom område som ingår i byggnadsplan ej må företagas utan tillstånd av länsstyrelsen, innan vägar, vattenförsörjning och avlopp för området anordnats i erforderlig mån.

Från förbud, som avses i första och andra styckena, må, enligt av regeringen meddelade föreskrifter, jämväl byggnadsnämnden medgiva undantag.

Beträffande område som ingår i byggnadsplan eller med avseende å vilket förbud mot nybyggnad meddelats enligt 109 § äger länsstyrelsen, i den utsträckning som föranledes av omständigheterna, stadga förbud mot schaktning, fyllning, trädfällning eller annan därmed jämförlig åtgärd.

111 § Kostnaden för upprättande av byggnadsplan skall förskjutas av kommunen. Ägare av mark som ingår i planen vare, därest planen för honom medför avsevärd nytta, skyldig att återgälda kommunen så stor del av kostnaden som svarar mot hans del av planområdets areal. Föranleda särskilda omständigheter att vad som sålunda belöper å markägare icke står i skäligt förhållande till den nytta han har av planen, skall beloppet i erforderlig mån sänkas eller höjas.

Vad i första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande ändring av byggnadsplan.

Det ankommer på länsstyrelsen att meddela beslut i de hänseenden som avses i första och andra styckena.

112 § Mark som enligt byggnadsplan är avsedd till väg eller annan allmän plats må, i den mån den till följd av nybyggnad erfordras för samfärdseln inom området, utan ersättning tagas i anspråk och nyttjas för det avsedda ändamålet, såvitt marken är obebyggd och vid planens fastställande tillhörde antingen den fastighet, å vilken nybyggnaden företagits eller från vilken efter fastställandet mark för byggnaden upplåtits, eller ock annan fastighet som hade samma ägare.

113 § Lägges byggnadsplan över område i en ägares hand, må regeringen eller, om fastställelseprövningen ankommer på länsstyrelsen, denna vid planens fastställande förordna, att ägaren skall, ändå att 112 § ej är tillämplig, utan ersättning upplåta obebyggd mark, som för områdets ändamålsenliga användning erfordras till väg eller annan allmän plats, i den mån det med hänsyn till den nytta ägaren kan förväntas få av planens genomförande och övriga omständigheter prövas skäligt. Den mark som förordnandet avser skall angivas till läge och gränser. Marken skall upplåtas, när den behövs tagas i anspråk för avsett ändamål.

Väckes hos kommunens fullmäktige fråga att göra framställning om förordnande som i första stycket sägs, skall byggnadsnämnden göra anmälan därom hos inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsboken; och vare överlåtelse av mark som äger rum efter det sådan anmälan inkommit ej hinder för förordnande om markens upplåtande. Uppkommer fråga om förordnande enligt första stycket hos länsstyrelsen, har denna att fullgöra den nu stadgade anmälningsskyldigheten.

Äro synnerliga skäl därtill, må länsstyrelsen i samband med ändring av byggnadsplan besluta om jämkning i förordnande som avses i första stycket, såvitt det kan ske utan förfång för ägaren.

114 § Om rätt att i vissa andra fall än som avses i 112 och 113 §§ taga i anspråk mark, som enligt byggnadsplan är avsedd till väg eller annan allmän plats, stadgas i väglagen (1971:948) och lagen (1939:608) om enskilda vägar.

115 § Nyttjanderätt till mark enligt 112 eller 113 § gälle framför annan rätt till marken som uppkommit efter byggnadsplanens fastställande.

Lägges stadsplan över mark som avses i 112 eller 113 §, må regeringen på ansökan av kommunen förordna, att marken utan ersättning skall tillfalla kommunen.

116 § Har i byggnadsplan bestämts att mark skall användas till väg eller annan allmän plats utan att skyldighet att upplåta marken föreligger enligt 112 eller 113 §, och kan markens ägare till följd av vad sålunda bestämts nyttja marken allenast på sätt som står i uppenbart missförhållande till dess tidigare värde, vare han berättigad till ersättning för den skada som han härigenom lider. Samma lag vare om innehavare av sådan nyttjanderätt eller annan särskild rätt till marken som upplåtits innan byggnadsplanen fastställdes. Skyldighet att svara för ersättningen åligger i fråga om mark, som är avsedd till allmän väg, väghållaren samt beträffande annan mark vägförening, inom vars område marken är belägen. Finnes ej vägförening när fråga uppkommer om ersättning i fall som sist nämnts, skall länsstyrelsen föranstalta om sådan förenings bildande.

Ersättningen skall bestämmas att utgå med visst årligt belopp, med rätt för såväl den ersättningskyldige som markens ägare eller annan sakägare att i händelse av ändrade förhållanden eller sedan tio år förflutit från det ersättningen senast bestämts erhålla ny prövning av beloppet. Vad i fråga om ersättning avtalats eller uppenbarligen förutsatts skola gälla mellan den ersättningskyldige och sakägare gälle jämväl mot den som efter byggnadsplanens fastställande förvärvat sakägarens rätt till marken.

Frågan huruvida ersättningsplikt föreligger skall bedömas med hänsyn till den fastighetsindelning som gällde vid tiden för byggnadsplanens fastställande, med de ändringar av indelningen som skett för planens genomförande.

117 § Kan i fall som avses i 116 § överenskommelse i ersättningsfrågan ej träffas, skall vad i 23 § är stadgat äga motsvarande tillämpning.

118 § Ej må mot ägarens bestridande i byggnadsplan bestämmas att mark skall användas för annat ändamål än till enskilt bebyggande, väg eller annan allmän plats, med mindre ägaren tillförsäkras ersättning för skada som han lider genom att han till följd av planen kan nyttja marken allenast på sätt som står i uppenbart missförhållande till markens värde. Om markägaren så fordrar, skall, innan byggnadsplan fastställs, för gäldande av ersättningen ställas säkerhet som länsstyrelsen prövar betryggande. Från ställande av säkerhet vare staten fri.

Utan hinder av vad nu sagts må, med iakttagande att behovet av vägar och andra allmänna platser främst tillgodoses, bestämmas att mark inom område som är i en ägares hand skall användas för allmän byggnad som erfordras för området, i den mån det med hänsyn till den nytta ägaren kan förväntas få av planens genomförande och övriga omständigheter prövas skäligt.

Mark som i byggnadsplan avsetts för annat ändamål än väg eller annan allmän plats må ej fördensskull tagas i anspråk för ändamålet utan medgivande av markens ägare.

Åttonde avd. Om regionplan

126 § Finnes för två eller flera kommuner gemensam planläggning böra i ett eller flera hänseenden äga rum beträffande grunddragen för markens användning, såsom i fråga om viktigare trafikleder, flygplats, områden för tätbebyggelse och områden för friluftsliv samt anläggningar för vattenförsörjning och avlopp, skall regionplan upprättas.

Erfordras närmare bestämmelser angående användningen av område som omfattas av regionplan, skall planen innehålla sådana bestämmelser.

127 § Har fråga väckts om upprättande av regionplan, skall länsstyrelsen efter erforderlig utredning överlämna handlingarna i ärendet jämte eget yttrande till regeringen.

Regeringen bestämmer därefter, huruvida regionplan skall finnas, angående regionplaneområdets omfattning och i vilka hänseenden gemensam planläggning skall äga rum.

Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning med avseende å upphävande eller ändring av vad sålunda bestämts.

128 § Har regeringen förordnat att regionplan skall finnas, skola för handläggning av frågor rörande planen de kommuner som beröras av denna bilda regionplaneförbund.

Beträffande sådant förbund skall, med de avvikelser som följa av vad i denna lag stadgas, lagen om kommunalförbund äga tillämpning.

För handläggningen av frågor om regionplan för kommunerna i Stockholms län finnas särskilda bestämmelser.

⁴⁰ Paragrafen och rubriken närmast före den upphävda genom 1972: 775.

⁴¹ Paragrafen upphävd genom 1959: 611.

⁴² Paragrafen och rubriken närmast före den upphävda genom 1972: 775.

⁴³ Paragrafen och rubriken närmast före den upphävda genom 1972: 775.

⁴⁴ Paragrafen upphävd genom 1964: 824.

⁴⁵ Paragrafen upphävd genom 1964: 824.

⁴⁶ Paragrafen upphävd genom 1959: 611.

129 § En ledamot av förbundsfullmäktige, tillika ordförande, skall jämte ersättare för honom förordnas av regeringen. Övriga ledamöter i förbundsfullmäktige skola utses av förbundets medlemmar till det antal för varje medlem som bestämmes i förbundsordningen.

Kan enighet icke uppnås angående förbundsordningen eller ändring av denna, skall länsstyrelsen besluta därom.

130 § Kan regionplan komma att beröra kommuner inom två eller flera län, må regeringen bestämma, att länsstyrelsen i ett av länen skall taga den befattning med upprättande av regionplan och övriga med planen sammanhängande frågor som ankommer på länsstyrelse.

131 § Regionplan fastställs av regeringen, sedan förslag därtill upprättats av förbundsstyrelsen och antagits av förbundsfullmäktige. Har avvikande mening uttalats inom styrelsen eller fullmäktige eller har förbundsmedlem framställt erinran mot förslaget, äger regeringen göra den avvikelse från detta som med hänsyn till sålunda yppad mening må anses befogad.

Vad nu sagts gäller ock i fråga om ändring av regionplan.

132 § Kostnaderna för upprättande eller ändring av regionplan samt för regionplaneförbunds verksamhet i övrigt skola, intill dess planen fastställts, förskjutas av förbundsmedlemmarna eller av statsmedel enligt vad regeringen på förslag av förbundsfullmäktige bestämmer.

Kostnaderna skola, i den mån bidrag ej lämnas av statsmedel, slutligen fördelas mellan förbundsmedlemmarna efter vad som med hänsyn till varje medlems nytta av planen finnes skäligt. Därest ej omständigheterna föranleda till annat, sker fördelningen efter skatteunderlag.

Grunderna för fördelningen skola på förslag av förbundsfullmäktige bestämmas av regeringen, sedan planen eller ändring därav fastställts.

133 § Underlåta förbundsfullmäktige att vidtaga erforderliga åtgärder för upprättande av regionplan, må regeringen förelägga fullmäktige viss tid, inom vilken sådan plan skall vara underställd regeringens prövning. Ställa fullmäktige sig ej föreläggandet till efterrättelse, äger regeringen på förbundets bekostnad låta upprätta samt, efter hörande av fullmäktige och dem frågan eljest rör, fastställa regionplan.

Vad nu sagts äger motsvarande tillämpning, om ändring av regionplan finnes påkallad för regionplaneområdets ändamålsenliga utveckling eller till främjande av betydande allmänt intresse.

134 § Regionplan skall tjäna till ledning vid upprättande av generalplan, stadsplan och byggnadsplan eller ändring därav så ock eljest vid reglering av bebyggelsen eller användningen i övrigt av mark inom planområdet.

135 § Är nybyggnad eller schaktning, fyllning, trädfällning eller annan därmed jämförlig åtgärd inom regionplaneområde beroende på prövning av myndighet, skall denna tillse, att markens användning för i regionplanen avsett ändamål icke försvåras. Ej må dock härigenom avsevärt men tillskyndas markens ägare utan att skälig ersättning därför gives.

136 § Utan hinder av att förhållande ej föreligger som enligt denna lag förutsättes för att mark skall få användas till tätbebyggelse äger regeringen och, enligt av regeringen meddelade föreskrifter, myndighet som regeringen bestämmer för särskilt fall medgiva tillstånd till nybyggnad, vilken innefattar sådan bebyggelse.

136 a § Tillkomsten och lokaliseringen av industriell eller liknande verksamhet, som är av väsentlig betydelse för hushållningen med energi, med träfiberråvara eller med landets samlade mark- och vattentillgångar, skall prövas av regeringen i den omfattning som nedan säges.

Nyanläggning av följande slag av verksamhet skall prövas, nämligen

1. järn- och stålverk, metallverk och ferrolegeringsverk,
2. sågverk med en årlig produktionskapacitet om 5 000 m³ sågade trävaror eller mer, massafabrik, pappersbruk, samt fabrik för tillverkning av fiberskivor, spånskivor eller plywood,
3. fabrik för framställning av oorganiska eller organiska kemikalier eller av petrokemiska produkter i övrigt,
4. fabrik för raffinering av råoljor,
5. atomkraftanläggning,
6. anläggning för upparbetning av atombränsle,
7. ångkraftanläggning och annan anläggning för eldning med fossilt bränsle med tillförd effekt överstigande 500 megawatt,
8. fabrik för framställning av gödselmedel,
9. cementfabrik.

Utvidgning av verksamhet vid sågverk eller annan anläggning som anges i andra stycket 2 skall prövas om förbrukningen per kalenderår av träfiberråvara kommer att öka i förhållande till det av åren 1973, 1974 eller 1975 när förbrukningen var högst eller i förhållande till den förbrukning som har tillåtits enligt denna paragraf. Prövningsskyldighet föreligger ej om ökningen mätt i rundvirke eller motsvarande mängd annan träfiberråvara ej uppgår till 10 000 m³ eller, utan att uppgå till 20 000 m³, är mindre än en procent av den till jämförelse valda förbrukningen. Prövningsskyldighet föreligger ej heller för utvidgning av verksamhet som sker utan samband med utbyggnad av anläggning, om denna den 1 juni 1976 ingår i en förvaltningsenhet som efter ansökan registrerats hos regeringen, och om förbrukningen av träfiberråvara inom den registrerade förvaltningsenheten ej ökar mer än i föregående punkt säges.

Finner regeringen för visst fall att verksamhet som avses i andra eller tredje stycket ej är av den betydelse som i första stycket säges, kan regeringen medgiva undantag från prövningsskyldigheten.

Nyanläggning eller utvidgning, som gäller verksamhet som avses i första stycket, skall i annat fall än som anges i andra och tredje styckena prövas om regeringen i visst fall beslutar härom. Vad nu sagts gäller dock ej nyanläggning av sågverk med en årlig produktionskapacitet som är mindre än 5 000 m³ sågade trävaror eller utvidgning av verksamhet vid sågverk eller annan anläggning som anges i andra stycket 2 för vilken prövningsskyldighet enligt tredje stycket ej föreligger.

Tillstånd enligt första stycket får meddelas endast om kommunen tillstyrkt detta.

Tillstånd kan förenas med villkor för tillgodoseende av allmänna intressen och göras beroende av att saken inom viss tid fullföljes genom ansökan till koncessionsnämnden för miljöskydd i den ordning som föreskrives i miljöskyddslagen (1969: 387).

Tionde avd. Om bestämmande och erläggande av lösen m. m.

137 § I mål om ersättning som avses i 23 §, 71 § andra stycket, 75, 85 eller 117 § och i mål om inlösen av mark enligt denna lag skall expropriationslagen (1972: 719) i tillämpliga delar lända till efterrättelse i den mån avvikan- de bestämmelser ej meddelas i denna lag.

I mål, som eljest enligt denna lag skall upptagas av fastighetsdomstol, skola bestämmelserna i expropriationslagen (1972: 719) om rättegång samt om rättegångskostnader och kostnader vid fördelning av ersättning i tillämpliga delar gälla i den mån avvikande bestämmelser ej meddelas i denna lag.

138 § I fall, då markens ägare är berättigad fordra att inlösen sker, ankommer det på honom att göra ansökan om stämning.

Ogillas yrkande om inlösen, tillämpas allmänna regler om rättegångskostnad.

139 § Ogillas yrkande om ersättning i mål om anspråk som avses i 23 §, 71 § andra stycket, 75, 85 eller 117 § och har målet anhängiggjorts av den som framställer ersättningsanspråket, tillämpas allmänna regler om rättegångskostnad. Om han har haft skälig anledning att få sin talan prövad av domstol, kan dock efter omständigheterna förordnas, att motparten skall ersätta honom hans rättegångskostnad eller att vardera parten skall bära sin kostnad.

140 § Uppkommer i mål angående inlösen av mark tvist om rätt eller plikt att lösa, skola bestämmelserna om förhandstillträde i expropriationslagen (1972: 719) äga tillämpning först sedan det genom lagakraftäggande dom blivit avgjort att inlösen skall äga rum.

141 § Bestämmelserna i 3 kap. 8 § första stycket expropriationslagen (1972: 719) om rätt för fastighetsägaren att påkalla utvidgning av expropriation skola ej äga tillämpning med avseende å inlösen av mark som ingår i stadsplan.

142 § Vid inlösen av mark skall 4 kap. 3 § expropriationslagen (1972: 719) äga tillämpning i fråga om värdeökning som ägt rum under tiden från dagen tio år före det talan väcktes vid domstol.

143 § Vill kommun lösa i enskild väg ingående mark som enligt denna lag må tagas i anspråk och nyttjas till trafikled eller annan allmän plats, skall vid expropriationsersättningens bestämmande hänsyn tagas till denna rätt. Ej må kostnad som kommunen nedlagt för trafikledens eller platsens iordningställande föranleda höjning av ersättningsbeloppet.

144 § Försummar kommun att, på sätt i expropriationslagen (1972: 719) stadgas, nedsätta expropriationsersättning som fastställts i mål om inlösen av mark och har ej marken tillträtts eller enligt 6 kap. 10 § expropriationslagen övergått på kommunen, skall den väckta frågan om markens avträdan- de, om någon till ersättning berättigad yrkar det, vara förfallen, såvitt på hans rätt inverkar.

145 §⁴⁷

146 § Vad i 137, 138, 140, 142 och 144 §§ är stadgat beträffande inlösen av mark skall äga motsvarande tillämpning vid inlösen av särskild rätt eller upplåtelse av servitut eller nyttjanderätt enligt denna lag. När särskild rätt inlöses eller servitut eller nyttjanderätt upplåtes, skola bestämmelserna i 3 kap. 8 § första stycket expropriationslagen (1972: 719) ej tillämpas på mark som ingår i stadsplan.

Elfte avd. Om påföljder, fullföljd av talan m. m.

147 § Bestämmelser om påföljder och ingripanden vid överträdelse av så- dan föreskrift om byggande som har meddelats i denna lag eller med stöd därav finnas i lagen (1976: 666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.

147 a §⁴⁸

148 §⁴⁹

149 § Över kommunfullmäktiges eller byggnadsnämnds beslut rörande stadsplan, byggnadsplan eller tomtindelning som enligt denna lag för att bli- va gällande skall fastställas av regeringen eller länsstyrelsen, så ock över förbundsfullmäktiges förslag till regionplan må särskild klagan ej fö- ras, vederbörande obetaget att framställa erinringar mot beslutet i ärendet angående fastställelse därå. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämp- ning å beslut av kommunfullmäktige som innefattar framställning om fast- ställelse av generalplan eller om annan åtgärd av regeringen eller länssty- relse enligt denna lag.

Om talan mot annat beslut av byggnadsnämnd meddelas bestämmelser av regeringen.

150 § Länsstyrelses beslut rörande fastställelse av generalplan, stads- plan, byggnadsplan eller tomtindelning skall meddelas efter anslag.

Mot länsstyrelses beslut i ärende om medgivande, varå 39 § äger till- lämpning, föres talan hos kammarrätten genom besvär. Talan mot annat av länsstyrelsen meddelat beslut föres hos regeringen genom besvär. I fall

⁴⁷ Paragrafen upphävd genom 1972: 775.

⁴⁸ Paragrafen upphävd genom 1980: 166.

⁴⁹ Paragrafen upphävd genom 1976: 667.

som avses i första stycket räknas besvärstiden från den dag då beslutet meddelades.

Har länsstyrelse till alla delar fastställt av kommunfullmäktige eller byggnadsnämnd antaget eller eljest i vederbörlig ordning handlagt förslag rörande generalplan, stadsplan, byggnadsplan eller tomtindelning, må klagan föras allenast av sakägare som i ärendet framställt yrkande vilket helt eller delvis lämnats utan bifall.

151 § Länsstyrelsens förordnande enligt 82 §, så ock länsstyrelsens beslut om förbud mot nybyggnad utan särskilt tillstånd eller mot schaktning, fyllning, trädfällning eller annan därmed jämförlig åtgärd skall lända till efterrättelse utan hinder av förd klagan.

Första stycket äger motsvarande tillämpning i fråga om beslut av byggnadsnämnd enligt 35 a § om förbud mot rivning av byggnad.

Tolfte avd. Allmänna bestämmelser

152 § Har någon av statlig eller kommunal myndighet erhållit uppdrag att upprätta förslag till regionplan, generalplan, stadsplan, byggnadsplan eller tomtindelning eller att verkställa plan- eller höjdmätning eller kartläggning till ledning vid upprättande av sådant förslag, äge han och hans biträden erhålla tillträde till fastigheter och byggnader samt därvid övergå ägor och anbringa märken eller signaler i vad det finnes erforderligt för uppdragets genomförande, varvid skall iakttagas att skada å egendom såvitt möjligt undvikas.

Vad nu sagts gälle ock den, vilken på grund av föreskrift som meddelats med stöd av denna lag har att företaga utstakning av byggnads läge eller besiktning av pågående eller avslutat byggnadsföretag eller därmed likartat arbete.

153 § Vad i denna lag sägs om ägare av mark eller fastighet skall ock gälla om den som innehar mark eller fastighet under sådan besittningsrätt som enligt lag är att hänföra till fast egendom.

154 § Är fastighet belägen vid torg, park eller annan sådan allmän plats, skall marken framför fastigheten anses som gata till en bredd, motsvarande fem fjärdedelar av den å fastigheten enligt stadsplanen vid gatans upplåtande till allmänt begagnande tillåtna högsta hushöjden.

155 §⁵⁰ Vad i denna lag föreskrives om tomt och om fastighet äger tillämpning även på samfällighet inom byggnadskvarter. Med ägare av tomt eller fastighet avses därvid ägarna av de fastigheter som hava del i samfälligheten. Är samfälligheten ej avsedd för bebyggelse, skall den anses bebyggd när den väsentligen tagits i anspråk för angivet ändamål. Högsta tillåtna hushöjden antages därvid vara medeltalet av vad som gäller för de fastigheter som hava del i samfälligheten.

⁵⁰ Ändringen innebär att andra stycket upphävs.

Vad i denna lag föreskrives om fastighet som överensstämmer med tomtindelning skall gälla även beträffande fastighet som bildats med stöd av bestämmelserna i 3 kap. 2 § tredje och fjärde styckena fastighetsbildningslagen (1970: 988).

156 § Går gräns mellan två kommuner i gatas längdriktning, skall i fråga om tidpunkten för inträdandet av skyldighet att upplåta gatan till allmänt begagnande så anses som om gatan vore belägen inom en och samma kommun.

Kostnaden för gatan skall fördelas mellan kommunerna efter den nytta de hava av gatan, med rätt för vardera kommunen att i enlighet med de i denna lag stadgade grunderna av vederbörande fastighetsägare i den kommunen uttaga bidrag till dess andel i kostnaden som om gatan helt vore belägen inom kommunen.

157 §⁵¹

158 § Vad i denna lag sägs om nybyggnad skall ock gälla om sådan ändring av befintlig byggnad som, enligt vad regeringen därom stadgar, är att hänföra till nybyggnad.

Övergångsbestämmelser⁵²

159 § Denna lag träder i kraft den 1 januari 1948.

Genom denna lag upphäves stadsplanlagen den 29 maj 1931 (nr 142); dock skola de i stadsplanlagen meddelade övergångsbestämmelserna alltså i tillämpliga delar gälla, under iakttagande av att hänvisning till stadgande som ersatts genom bestämmelse i nya lagen skall anses i stället hava avseende å den bestämmelsen.

Förekommer eljest i lag eller särskild författning hänvisning till lagrum som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

160 § När särskilda skäl äro därtill, äger länsstyrelsen beträffande område på landet, för vilket stadsplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser ej fastställts, förordna att stadgandet i 7 § första stycket ej skall gälla förrän från och med den 1 januari 1952.

161 § Har stomplan fastställts före denna lags ikraftträdande, skall beträffande planen tillämpas vad om fastställd generalplan i stad är stadgat.

162 § Vid prövning av fråga om lösnings- eller ersättningsplikt med avseende å mark, vilken enligt denna lag eller föreskrift, som meddelas med stöd av lagen, eller enligt motsvarande äldre bestämmelser ej må tagas i anspråk för enskilt bebyggande eller för viss bebyggelse, skall värdet å marken bestämmas med skälig hänsyn till det värde, marken vid tiden för

⁵¹ Paragrafen upphävd genom 1972: 775.

⁵² Till 1947: 385.

lagens ikraftträdande ansågs hava enligt dittills tillämpade grunder; och må förty jämväl det värde som då tillmättes marken för tätbebyggelse komma i betraktande.

163 § Har gata eller gatudel framför kvartersmark upplåtits eller lagligen skolat upplåtas till allmänt begagnande före denna lags ikraftträdande, skall angående skyldighet för kvartersmarkens ägare att gälda ersättning för gatumark äldre lag äga tillämpning.

Vidgas gata, som upplåtits till allmänt begagnande före ikraftträdandet av denna lag, och har skyldighet för ägare av kvartersmark att ersätta kommunen värdet av den gatumark, som tagits i anspråk för gatan, enligt bestämmelserna i äldre lag ännu icke inträtt vid vidgningen, skall skyldighet för markägaren att enligt denna lag med anledning av vidgningen gälda ersättning för mark icke inträda förrän ersättningen för mark för gatans upplåtande enligt äldre lag förfaller till betalning.

164 § Finnes i stadsplan föreskrift ej meddelad om den hushöjd som är tillåten å kvartersmark, må markägares skyldighet att bidra till kommuns gatukostnad ej beräknas efter större gatubredd än aderton meter.

165 § Vad i 70 § stadgas skall äga motsvarande tillämpning med avseende å område i en ägares hand som ingår i stadsplan vilken fastställts före denna lags ikraftträdande, därest området utgör minst ett helt byggnadskvarter.

Ingår i byggnadsplan som fastställts före denna lags ikraftträdande område i en ägares hand, skall vad i 113 § stadgas om upplåtande av mark äga motsvarande tillämpning.

166 § Är då denna lag träder i kraft föreskrift meddelad jämlikt 1 § andra stycket lagen den 24 mars 1942 (nr 128) om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret, skall så anses som om föreskriften meddelats jämlikt motsvarande stadgande i förevarande lag.

167 § Har före denna lags ikraftträdande, i avbidan på upprättande av byggnadsplan, förbud meddelats mot nybyggnad utan länsstyrelsens tillstånd, vare beslutet ej gällande längre än fem år från lagens ikraftträdande, med mindre tiden förlänges enligt vad i 109 § stadgas.

168 § Utan hinder av vad eljest i denna lag är stadgat må, där ej regering- eller myndighet som regeringen bestämmer annorlunda förordnar, tätbebyggelse äga rum inom område för vilket avstyckningsplan gäller vid denna lags ikraftträdande.

Med avseende å sådan plan skall vad i 110 § stadgas äga motsvarande tillämpning.

169 § Har jämlikt äldre lag tomtindelning fastställts för område inom byggnadsplan, må nybyggnad ej företagas i strid mot tomtindelningen, dock må länsstyrelsen för särskilt fall meddela tillstånd till nybyggnad, när synnerliga skäl äro därtill. Ej må tomtindelningen ändras i andra fall än då fastställd ändring i byggnadsplanen förutsätter ändring av tomtindelningen

eller ock ägarna av de tomter som beröras av ändringen äro ense därom och ändringen finnes lämplig för ett ändamålsenligt utnyttjande av tomterna.

170 § Beträffande byggnadsplan som fastställts före denna lags ikraftträdande skall vad i 116 § stadgas icke äga tillämpning.

Denna lag⁵³ träder i kraft den 1 januari 1965 och rubbar ej förordnande som meddelats dessförinnan.

1. Denna lag⁵⁴ träder i kraft den 1 januari 1972.

2. Har ansökan om inlösen gjorts hos Kungl. Maj:t före ikraftträdandet, prövas frågan om medgivande till inlösen enligt äldre bestämmelser.

3. Äldre bestämmelser gäller i fall då talan vid domstol väckts före ikraftträdandet.

4. Bestämmelserna i 142 § i dess nya lydelse gäller ej värdeökning som ägt rum före utgången av juni 1971.

1. Denna lag⁵⁵ träder i kraft den 1 januari 1973.

2. Mål som före ikraftträdandet anhängiggjorts hos domstol prövas och handlägges enligt äldre bestämmelser. I fråga om betalning av ersättning och löseskilling som fastställts i sådant mål gäller också äldre bestämmelser.

3. Har generalplan fastställts genom beslut som vunnit laga kraft före lagens ikraftträdande, skall 21 § alltjämt tillämpas och 22 § tillämpas i sin äldre lydelse, om talan väckes före utgången av år 1973.

4. Om lösenplikt eller ersättningsrätt enligt 83 § förelåg vid lagens ikraftträdande, skall äldre lydelse av 83 § tillämpas, om talan väckes före utgången av år 1973.

5. Ägare av fastighet som före den 1 september 1972 har vidtagit påtagliga åtgärder för att få till stånd sådan glesbebyggelse på fastigheten som anges i 6 § i lydelse enligt lagen (1971: 1088) om ändring i byggnadslagen är berättigad till ersättning av kommunen för den skada han lider, om bebyggelsen vägras på grund av de nya bestämmelserna i 5 § eller icke får äga rum på grund av bestämmelse i fastställd generalplan. Ersättningen skall beräknas med hänsyn till förhållandena vid lagens ikraftträdande. Uppkommer synnerligt men vid användningen av fastigheten, är kommunen skyldig att lösa denna. Frågan om sådan skyldighet föreligger skall bedömas efter den fastighetsindelning som gällde vid tiden för lagens ikraftträdande. Bestämmelserna om rätt till ersättning och skyldighet att lösa fastighet gäller dock endast om talan väckes före utgången av år 1977 eller, i fall som avses med de nya bestämmelserna i 5 §, ansökan om byggnadslov göres före samma tidpunkt och talan väckes inom ett år efter det att frågan om byggnadslov slutligen prövats. I mål om ersättning äger bestämmelserna i 137 § första stycket och 139 § motsvarande tillämpning.

⁵³ Till 1964: 824.

⁵⁴ Till 1971: 916.

⁵⁵ Till 1972: 775.

6. Bestämmelserna i 142 § i dess nya lydelse gäller ej värdeökning som ägt rum före utgången av juni 1971.

1. Denna lag⁵⁶ träder i kraft den 1 juni 1976.

2. Bestämmelserna i 136 a § tredje stycket äger ej tillämpning på sådan ökning av förbrukningen av träfiberråvara som sker för att möjliggöra produktion som före den 1 januari 1976 har tillåtits enligt 136 a § i dess tidigare lydelse.

3. Har nyanläggning som avses i 136 a § andra stycket 2 eller utbyggnad som omfattas av 136 a § tredje stycket påbörjats före ikraftträdandet av denna lag utan att prövningsskyldighet förelegat får förbrukningen av träfiberråvara påbörjas eller ökas utan hinder av bestämmelserna i tredje stycket. För att verksamheten skall få fortgå efter den 30 juni 1976 erfordras dock att tillstånd sökts senast nämnda dag.

Denna lag⁵⁷ träder i kraft den 1 januari 1977. Äldre bestämmelser om straff skall dock tillämpas i fråga om gärning som har företagits före ikraftträdandet.

Denna lag⁵⁸ träder i kraft den 1 juli 1977. Äldre bestämmelser skall dock tillämpas

1. vid prövning av besvär i sådant ärende om tillstånd till byggnadsföretag som har avgjorts av byggnadsnämnden före ikraftträdandet och

2. i sådant ärende om tillstånd till byggnadsföretag som prövas av länsstyrelsen i första instans och som har anhängiggjorts hos länsstyrelsen före ikraftträdandet.

Denna lag⁵⁹ träder i kraft den 1 januari 1979. De nya bestämmelserna tillämpas även på förbud som har meddelats före ikraftträdandet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982. Äldre bestämmelser skall tillämpas i fråga om gatubyggnadsåtgärder som har påbörjats före ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

BIRGIT FRIGGEBO

Lars Uno Didón
(Bostadsdepartementet)

⁵⁶ Till 1976: 213.

⁵⁷ Till 1976: 667.

⁵⁸ Till 1977: 338.

⁵⁹ Till 1978: 932.